

slechts een kwestie was van tijd. Toen van Norden aan Meijer-Schwencke de suggestie deed dat deze, 'als hij iets van zijn slechte daden wilde goedmaken', in Den Haag zou trachten, zijn broer te beschermen, en af en toe gegevens zou verstrekken aan hem, van Norden, ging Meijer-Schwencke daar gretig op in; dat die gegevens voor *Het Parool* bestemd waren, vertelde van Norden hem voorlopig niet.¹

*

Vrij Nederland kwam in andere, maar niet geringere moeilijkheden te verkeren dan *Het Parool*.

Eind '41 was, zoals wij in ons vorige deel beschreven, H. M. van Randwijk er de dominerende figuur in geworden, eigenlijk in het 'derde' *Vrij Nederland*. Van het 'eerste', dat door Amsterdamse anti-revolutionaire jongeren opgericht en in de lente van '41 door de *Sicherheitspolizei* opgerold was, waren slechts drie prominente figuren op vrije voeten gebleven: de organisator van de verspreiding, mr. A. H. van Namen, en twee hoofdverspreiders, Wim Speelman en Anne Kooistra. Van het 'tweede' *Vrij Nederland* kreeg Edouard de Nève de leiding; hij werd in de herfst van '41 als pilothelper gearresteerd. Van Namen en Speelman (Kooistra werd kort na de Nève opgepakt) slaagden er toen in, een nieuwe redactie te vormen. Van Randwijk werd hoofdredacteur en afgezien van een medewerker van de Nève die spoedig verdween, betrok hij drie nieuwe personen in de z.g. centrale leiding: de journaliste mej. dr. G. H. J. van der Molen, de dichter Jan H. de Groot en een analist uit Haarlem, Henk P. Hos. Begin '42 kwam een nadere werkverdeling tot stand: van Randwijk, de Groot, van Namen en mej. van der Molen gingen als redactie fungeren, Speelman en Hos belastten zich met de productie en distributie van het blad. Voor die distributie stelden zij in de verschillende delen des lands vertegenwoordigers aan; wij maakten er al melding van dat Dick van Veen, een van de deelnemers aan de overval te Joure, hoofdvertegenwoordiger was in het noorden.

Naar buiten maakte *Vrij Nederland* een homogene indruk; in werkelijkheid bestond er onder de nieuwe opzet van meet af aan oppositie tegen van Randwijk. Speelman en mej. van der Molen, beiden anti-revolutionairen, vonden dat hij op het blad tezeer het stempel drukte van zijn algemeen-socialistische overtuiging en dat hij de neiging had, de Sowjet-Unie te idealiseren. Mej. van der Molen was de eerste die de samenwerking verbrak. Zij had naar aan-

¹ Cpz: p.v. zitting inz. A. Meijer-Schwencke (22-23 febr. 1950), p. 6 (Doc I-1137, c-10).